

Hyvinvointi syntyy osaamisesta

Akavan
talouspoliittiset linjaukset 2019–2023

Akava

SISÄLLYS

1. Pitkäjänteinen talouspolitiikka luo hyvinvoinnin edellytykset _____	4
2. Kansantalouden näkymät tulevalla hallituskaudella _____	6
3. EU:n talouspolitiikan kehittäminen _____	9
4. Verotus tukemaan kasvua ja työllisyyttä _____	10
5. Kasvun edellytyksiä parannetaan investoinneilla ja uudistamalla rakenteita _____	12
5.1 Työllisyysaste nostetaan korkeammalle tasolle _____	12
5.2 Osaamiseen ja innovaatiotoimintaan lisää panostuksia _____	13
5.3 Sosiaaliturvaa uudistetaan kannustavammaksi _____	14
5.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmiä uudistetaan _____	14
5.5 Yhteiskunnan muutostekijöitä ennakoidaan _____	14

Hyväksytty Akavan hallituksessa 23. 4. 2019
Kuvat: Ida Pimenoff
Grafiikat ja taitto: Liisa Valtonen
ISBN: 978-952-7281-22-2

Akavan talouspolitiikan linja

Tulevaisuuden talouskasvu rakentuu yhä enemmän korkeaa koulutusta ja osaamista edellyttävälle työlle. Tulevien hallituskausien tärkein teema pitää sen vuoksi olla panostaminen osaamiseen, koulutukseen sekä tutkimukseen ja innovaatioihin.

Tulevaisuusinvestoinnit

Menonlisäykset

Jatkuvan oppimisen järjestelmä	109 milj. e/v
Lasten, nuorten ja perheiden syrjäytymisen ehkäisy	50 milj. e/v
Osaamisstrategia	150 milj. e/v
Perhevapaaudistus	138 milj. e/v
Peruskoulutus ja varhaiskasvatus	100 milj. e/v
Sisäinen turvallisuus	50 milj. e/v
Sosiaaliturvan uudistaminen	50 milj. e/v
Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta	150 milj. e/v
Panostus koko vaalikaudella kumulatiivisesti	n. 2,1 mrd. e

Menosäästöt ja tulot

Työllisyysasteen nostaminen yli 75 prosenttiin kaventaa kestävyysvajetta ja luo tilan tulevaisuusinvestoinneille.

Työllisyyttä- ja kasvua tukeva verouudistus

Kevennykset

Työtulojen verotusta alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä kaikilla veroasteikon portailla.	531 milj. e/v
---	---------------

Korotukset

Haitta- ja kulutusverojen korottaminen toteutetaan esimerkiksi korottamalla arvonnäisäveron normaalikantaa yhdellä prosenttiyksiköllä.

642 milj. e/v

1. Pitkäjänteinen talouspolitiikka luo hyvinvoinnin edellytykset

Hyvinvointiyhteiskunta voidaan rahoittaa ainoastaan vahvalla talouskasvulla ja korkealla työllisyydellä. Tulevaisuudessa talouskasvu syntyy erityisesti palveluissa ja korkean lisäarvon tuotannossa. Tulevaisuuden työpaikat vaativat työntekijöiltä yhä korkeampaa koulutusta ja osaamista. Seuraavien hallituskausien kantavaksi teemaksi on tämän vuoksi otettava osaaminen, koulutus sekä tutkimukseen ja innovaatioihin panostaminen.

Talouskasvun tukemiseksi on tärkeää, että mahdollisimman moni työikäinen on töissä. Tämä saavutetaan luomalla oikeat kannusteet työn tekemiseen ja helpottamalla työn ja perhe-elämän yhteensovittamista, mutta myös mahdollistamalla työikäisten ihmisten maahanmuutto, kotoutuminen ja työllistyminen Suomessa. Työikäisen väestön määrä vähentyy, joten tarvitaan myös työperäistä maahanmuuttoa.

**Osaaminen
on Suomen
elinyhteisö.**

Hyvinvointiyhteiskuntaa on kehitettävä siten, että eri sukupolvet kokevat sen oikeudenmukaiseksi. Julkisen velan määrää suhteessa bruttokansantuotteen on painettava alaspäin, jotta emme jätä tuleville sukupolville kohtuutonta taakkaa.

Suomen elinkeinorakenne on kehitettävä monipuolisemmaksi. Osittain se tapahtuu yritysten luovan tuhon kautta ja yritystukien uudistamisen avulla. Suomesta on sen lisäksi tehtävä entistä parempi toimintaympäristö myös ulkomaisille yrityksille ja osaajille. Akavan tavoite on, että Suomi on houkutteleva investointikohde ja sijaintipaikka kansainvälisten yritysten vaativalle kehitys- ja asiantuntijatyölle.

Osaaminen on Suomen elinehto. Suomen talouden kasvuedellytyksiä ei saa vaarantaa leikkaamalla koulutuksesta ja osaamisesta. Kestävään kasvuun pääsemiseksi tarvitsemme lisää osaamiseen perustuvia investointeja ja hyvinvointiyhteiskunnan rakenteellisia uudistuksia.

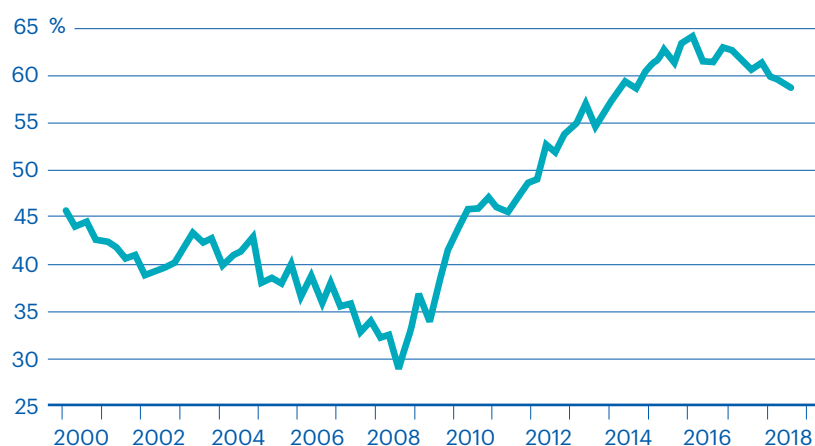
Kestävällä talouspolitiikalla luodaan hyvinvointiyhteiskunnan perusta

- Talouspolitiikassa pyritään valtion ja kuntien talouden tasapainoon. Julkinen talous tasapainotetaan korkealla työllisyydellä, pitkillä työurilla ja tuloksellisella julkisen sektorin toiminnalla.
- Korkea työllisyys- ja osallistumisaste mahdollistavat hyvinvointipalvelujen kehittämisen. Työllisyysaste nostetaan yli 75 prosenttiin vuoteen 2023 mennessä.
- Toteutetaan työn tekemiseen kannustava verouudistus.
- Julkisen velan määrää suhteessa bruttokansantuotteeseen pitää pyrkiä alentamaan, jotta talouspolitiikassa säilyy liikkumatila heikkojen suhdanteiden varalle.
- Tulevalla vaalikaudella tehdään vain sellaisia pysyviä menonlisäyksiä, jotka ovat tulevaisuusinvestointeja.

2. Kansantalouden näkymät tulevalla hallituskaudella

Suomen talous on kasvanut viime vuodet suotuisasti. Työllisyys on noussut odotettua ripeämmin ja työllisyysaste kohonnut hallituksen tavoitteleman 72 prosentin yläpuolelle. Työmarkkinoiden kilpailukyky sopimus on parantanut Suomen kilpailukykyä. Julkisyhteisöjen velka suhteessa kokonaistuotannon arvoon on kääntynyt laskuun, kun rahoitusali jäämä on supistunut.¹

Julkisyhteisöjen sulautettu bruttovelka, BKT-suhde

Lähde: Tilastokeskus

Taloukasvun arvioidaan varsin yleisesti hidastuvan lähivuosien aikana. Maailmantalouden nousun odotetaan hiipuvan, kun muun muassa kaupan esteiden lisääntyminen jarruttaa maailmankauppaa, vientimahdollisuuksia ja yritysten tarvetta investoida.

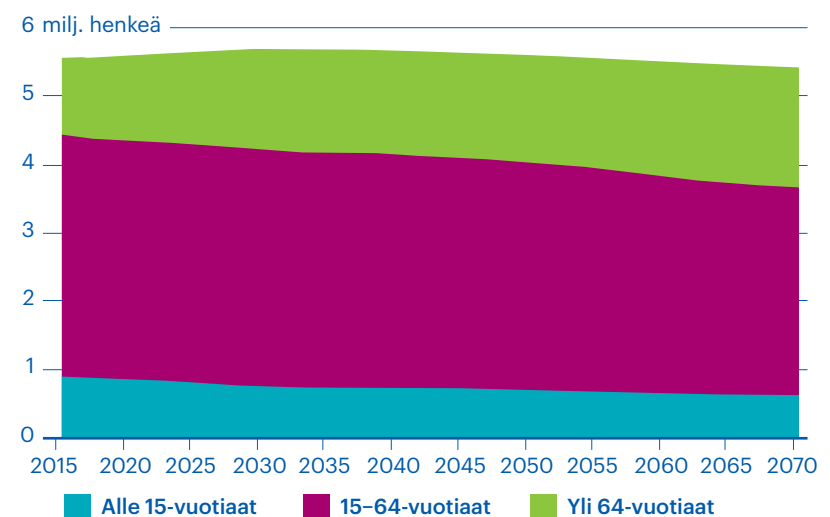
Väestön ikääntyminen ja heikko tuottavuuskehitys alkavat lähivuosina varjostaa Suomen talousnäkymiä entistä voimakkaammin. Ilman rakenteellisia uudistuksia työllisyyden voimakas paraneminen pysähtyy. Tuottavuuskehityksen heikentyminen johtuu osaltaan korkean tuottavuuden teollisuuden ongelmista, palveluiden osuuden lisääntymisestä ja investointien, erityisesti TKI-investointien, supistumisesta.

¹ Ks. myös Suomen Pankin ennuste 18.12.2018 <https://www.eurojatalous.fi/fi/2018/5/ennuste-nopein-taloukasvun-vaihe-on-ohitettu/> ja Valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuoro (VM:n julkaisu 11:2019) http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161348/VM_11_2019_Virkamiespuheenvuoro_FINALI.pdf?sequence=1&isAllowed=y, sekä EKP:n pääjohtajan Mario Draghin puheenvuoro (7.3.2019): <https://www.suomenpankki.fi/fi/media-ja-julkaisut/ekpn-puheet/2019/EKPn-paajohtajan-alustuspuheenvuoro-08032019/>

Keskipitkällä aikavälillä talouskasvu saattaa hyvinkin hidastua alle 1 prosenttiin. Paineet julkisessa taloudessa lisääntyvät, kun ikääntyneiden määrän lisääntymisen kasvattaa eläke-, terveys- ja hoivamenoja (ks. liite 1). Kestävyyssvaje, jonka suuruudeksi arvioidaan 3--4 prosenttia bruttokansantuotteen arvoon suhteutettuna, on muuttumassa hyvin konkreettiseksi asiaksi.

Talouden näkymiin ja kansantalouden tilaan vaikuttavat osaltaan väestörakenteessa tapahtuvat muutokset. Tilastokeskuksen laatiman väestöennusteen perusteella Suomen väkiluku saavuttaa huippunsa vuonna 2034 (5,62 miljoonaa) ja alkaa tämän jälkeen pikkuhiljaa hiipua.

Väestön ikärakenne 2015–2070

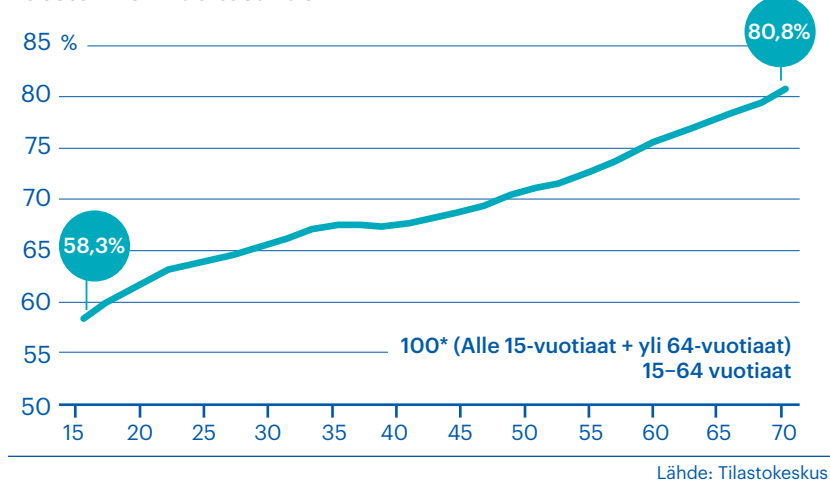

Lähde: Tilastokeskus

Ikärakenteen muutos vaikuttaa laajasti koko yhteiskuntaan.

Keskipitkällä aikavälillä väestön ennakoitu huoltosuhde näyttää aiempaa valoisammalta jatkuvasti laskevan syntyvyyden vuoksi. Tosin tämä valoisa näkymä on tilapäistä ja syntyvyyden lasku näkyy kasvavana huoltosuhteena pitkällä aikavälillä. Nykyisellä väestönkasvulla meillä on tulevaisuudessa selvästi vähemmän työikäisiä suhteessa ei-työikäisiin kuin nykyisin.

Väestöllinen huoltosuhde

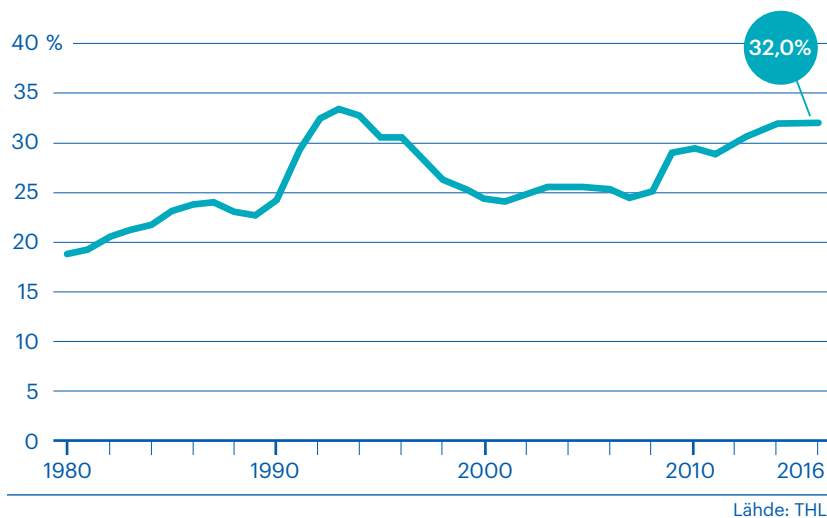

Talouden tilaa voi tarkastella menojen näkökulmasta. Suomen sosiaaliturvamenot ovat 32 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Ennen finanssikriisiä menot olivat noin 25 prosenttia 1990-luvun lopulta lähtien.

Menojen kasvu viime vuosina selittyy ennen kaikkea vanhuksiin kohdistuvalla sosiaaliturvalla. Esimerkiksi vuosina 2007–2016 menot suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoivat kaiken kaikkiaan +7,5%-yksikköä. Vanhuksiin kohdistuvat sosiaaliturvamenot kasvoivat 4,6%-yksikköä. Toisin sanoen väestön vanheneminen selittää yli puolet menojen kasvusta vajaan kymmenen vuoden aikana. Katso myös liitteen taulukko valtion menojen jakautumisesta.

Sosiaaliturvamenot suhteessa bruttokansantuotteeseen, %

Suomen väestökehitys poikkeaa tulevana vuosikymmeninä suuresti aiemmasta – Suomi on valtavan demografisen haasteen edessä. Ikärakenteen muutos vaikuttaa laajasti koko yhteiskuntaan. Kansantalouden kannalta keskeinen haaste on työikäisten ja ei-töyikäisten välisen suhteen epätasapaino.

3. EU:n talouspolitiikan kehittäminen

Akava katsoo, että Suomen pitää toimia määrätietoisesti EU:n kehittämiseksi ja hyödyntää puheenjohtajuuskausi syksyllä 2019. Samaan aikaan puheenjohtajuuden kanssa on uuden komission valinta ja työn aloittaminen sekä EU:n uusi rahoituskehyskausi. Lisäksi brexitin vaikutukset aiheuttavat merkittävässä määrin epävarmuutta EU:n kehittämiseen.

Tieto, osaaminen ja innovointikyky ovat keskeisiä EU:n työmarkkinoille. Osaaamista ja innovaatioita on korostettava nykyistä voimakkaammin EU:n rahoituskehyksessä. Euroopan on pidettävä kiinni asemastaan johtavana tieteellistä tietoa tuottavana maanosana. Huoli on aiheellinen, sillä Kiina on jo ohittanut EU:n bruttokansantuotteen arvoon suhteutetuissa innovaatiomenoissa.

Tuottavuuden parantaminen ja rakenteelliset uudistukset ovat jäsenmaille tärkein keino parantaa kilpailukykyä ja lisätä sietokykyä taloudellisten shokkien varalle. Vakaus- ja kasvusopimus on keskeinen työkalu, jolla huolehditaan julkisen talouden kunnosta.

Keskustelu EU:n talouspolitiikasta on siirtynyt välttämättömistä rakenteellisista uudistuksista tasapainotteluun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten ja elvytyspolitiikan suuntaan. Budjettikuria tarvitaan ja pidemmän päälle on pakko palata noudattamaan vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjä, joiden asettamia rajoja on venytetty aika tavalla. Vakaus- ja kasvusopimus on elintärkeä työkalu, mutta se ei saisi rajoittaa matalasuhdanteessa tehtäviä välttämättömiä tulevaisuusinvestointeja osaamiseen ja innovaatiotoimintaan.

EU-maiden talouspolitiikan seurantamittareissa pitäisi tulevaisuudessa voida painottaa enemmän sosiaalisia sekä osaamiseen ja innovaatiotoimintaan liittyviä mittareita.

- EU:n talouspolitiikan koordinaatiossa on painotettava, että osaamisen ja innovaatioihin liittyviä tulevaisuusinvestointeja pitää lisätä jäsenvaltioiden budjetteihin.
- Elinikäinen oppiminen, Erasmus-ohjelma ja tutkimuksen Horisontti-ohjelma on asetettava EU:n tulevalla budjettikaudella tärkeimmäksi painopisteeksi. Horisontti-ohjelman koko on kaksinkertaistettava nykyisestä 140 miljoonaan euroon.
- EU-maat kilpailevat keskenään yritysten maksamasta yhteisöverosta, mikä luo yrityksille otolliset olosuhteet lailliselle verosuunnittelulle ja verovälteilylle EU:n sisällä. Veroyhteistyötä täytyy lisätä. Lisäksi pitää määritellä sekä yhteisöveropohjan että yhteisöverokannan vähimmäistaso EU:ssa.

4. Verotus tukemaan kasvua ja työllisyyttä

Työllisyyssasteen nostaminen edellyttää monia toimia, muun muassa työn verotuksen kehittämistä työllisyyden ja kasvun näkökulmasta. Suomen on lähesyttävä muita Pohjoismaita suhtautumisessaan työn arvostukseen. Tulonjaon tasaisuuden on perustuttava enemmän työllisyyteen ja vähemmän tulonsiirtoihin ja verotukseen (ks. liite 2).

Suomen verojärjestelmän keskeisin ongelma on kireä progressio. Rajaveroaste eli verojen osuus tulonlisäyksestä on korkea jo varsin matalilla palkkatasoilla ja se nousee nopeasti tulojen noustessa. Solidaarisuus- ja lisäveroista on luovuttava. Kansainvälinen verokilpailu vahvistaa Suomen verotuksen kielteisiä vaikutuksia, sillä sekä pääomien että ihmisten liikkuvuus on entistä helpompaa.

Työllisyyttä ja kasvua tukevan veropolitiikan on oltava staattisesti tarkasteltuna kustannusneutraalia. Verotulojen kasvu ja julkisten menojen vähentäminen, eli ns. dynaamiset vaikutukset, jotka ovat seurausta parantuneesta työllisyydestä, pidemmistä työurista ja matalammasta työttömyydestä, pienentävät kestävyysvajetta. Verojärjestelmän uudistamisessa tavoitteena on tukea osaamispohjaista kasvua, työllisyyttä ja julkisten palvelujen rahoitusta.

Akavan tavoitteet verotuksen kehittämisessä:

- Ansiotuloverotus saatetaan EU15-maiden tasolle.
- Työtulojen verotusta kevennetään kaikissa tuloluokissa niin, että myös rajaveroasteet laskevat. Korkein rajaveroaste lasketaan viiteenkymmeneen prosenttiin.

- Työllisyyttä ja kasvua tukevan verouudistuksen pitää olla kustannusneutraali staattisesti tarkasteltuna. Rakennuudistus voidaan rahoittaa haitta- ja kulutusveroja kiristämällä, mutta ei velkarahalla.
- Verotuksen rakennuudistus toteutetaan kahden hallituskauden mittaisena ohjelmalla, jossa työtulojen verotusta kevennetään asteittain ja vastaavasti haitta- ja kulutusveroja kiristetään asteittain.
- Työtulojen verotusta alennetaan vuosina 2019–2023 asteittain siten, että kaikille ansiotuloveroasteikon portailla veroja alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä vuoteen 2023 mennessä, jolloin kustannusvaikutus on 531 miljoonaa euroa/vuosi (ks. liite 3).
- Haitta- ja kulutusverojen korottaminen toteutetaan esimerkiksi korottamalla arvonlisäveron normaalikantaa yhdellä prosenttiyksiköllä (642 miljoonaa euroa/vuosi).
- Yritys- ja yrittäjäverotuksen pitää kohdella tasapuolisesti sekä pääoma- että osaamisintensiivisiä elinkeinoja.
- Lisää verotuloja voidaan saada estämällä tehokkaasti harmaata taloutta. Laaditaan laajamittainen ja koordinoitu ohjelma harmaan talouden kitkemiseksi. Ohjelmaan sisällytetään toimet veronkierron estämiseksi.
- Verotuksen uudistaminen osaamista ja kestävästä talouspolitiikkaa tukevaksi edellyttää pitkäjänteistä, yli hallituskauden menevää verojärjestelmän kehittämisen ohjelmaa.

**Suomen
verojärjestelmän
keskeisin ongelma
on kireä
progressio.**

5. Kasvun edellytyksiä parannetaan investoinneilla ja uudistamalla rakenteita

Hallituskautta 2019–2023 varten hallituksen on laadittava osaamisen, tutkimuksen ja hyvinvoinnin investointiohjelma, joka parantaa työmarkkinoiden toimintaa ja luo edellytyksiä yritysten kannattavalle kasvulle ja korkeammalle työllisyydelle.

Hallituskaudella on tehtävä rakenneuudistuksia, joilla uudistetaan sosiaaliturvaa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Lisäksi uusia toimenpiteitä on aloitettava kaikilla hallinnonaloilla ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja sopeutumiseen.

Kestävyyssvajeen pienentäminen ja uusien menonlisäysten rahoittaminen toteutetaan sopeuttamisella, rakenneuudistuksilla ja työllisyysasteen kohentamisella yli 75 prosenttiin (ks. liite 4).

5.1 Työllisyysaste nostetaan korkeammalle tasolle

Julkinen talous tasapainotetaan korkealla työllisyydellä, pitkillä työurilla ja tuloksellisella julkisen sektorin toiminnalla. Työllisyysasteen nostamiseksi laaditaan toimenpideohjelma, jonka puitteissa tehdään kohdennettuja toimenpiteitä alhaisen työllisyysasteen ryhmille. Erityisesti kohteena ovat pelkän perusasteen suorittaneet, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa, maahanmuuttajat, 25–39-vuotiaat naiset ja yli 55-vuotiaat työntekijät.

- Työllisyysaste kohoaa 75 prosenttiin kun parannetaan erityisesti perusasteen varassa olevien mahdollisuuksia työllistyä, oppia työn kautta ja hankkia lisäkoulutusta. Perhevapajaajärjestelmä uudistetaan.
- Maahanmuuttajien integroitumista työmarkkinoille parannetaan ja työperäistä maahanmuuttoa lisätään.
- Liikkuvuutta työmarkkinoilla lisätään uudistamalla asuntopolitiikkaa.
- Kasvatetaan korkean arvonlisäyksen tuottavien, osaamista vaativien ja hyvin palkattujen tehtävien määrää uudistamalla yritystukijärjestelmää.

Hallituskaudella tehtävillä rakenneuudistuksilla uudistetaan sosiaaliturvaa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää.

5.2 Osaamiseen ja innovaatiotoimintaan lisää panostuksia

Valmistellaan Suomelle osaamisstrategia, joka kattaa koulutus- ja tutkimusjärjestelmän ja työuran kattava osaamisen kehittämisen ja painopisteet koulutusjärjestelmän kehittämiselle. Rahoituksen kasvattamiseksi laaditaan kahden vaalikauden mittainen ohjelma.

Innovaatiotoimintaan panostetaan voimakkaasti lisäämällä yrityksille suunnattuja innovaatiotukia ja parantamalla korkeakoulujen rahoitusta.

- Suomelle luodaan osaamisstrategia, joka sisältää rahoituksen tason parantamisen ja eri koulutusasteiden kehittämisen painopisteet.
 - 150 miljoonaa euroa/vuosi
- Panostukset perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen osaamistason parantamiseksi ja syrjäytymiskehityksen pysäyttämiseksi.
 - 100 miljoonaa euroa/vuosi
- Luodaan jatkuvan oppimisen järjestelmä osaamiseteleiden avulla ja korkeakoulujen rahoitusjärjestelmää uudistamalla.
 - 109 miljoonaa euroa/vuosi
- TKI-panostukset nostetaan yli 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta kahden vaalikauden mittaisella ohjelmalla lisäämällä yrityksille suunnattuja innovaatiotukia ja parantamalla korkeakoulujen rahoitusta. TKI-panostuksia kohdennetaan erityisesti elinkeinorakenteen laajentamista ja uudistamista tukeviin kohteisiin, sekä ilmastonmuutoksen hallintaan ja ratkaisuihin, jotka edistävät ilmastonmuutokseen sopeutumista.
 - 150 miljoonaa euroa/vuosi

5.3 Sosiaaliturva uudistetaan kannustavammaksi

Sosiaaliturvaa on uudistettava kannustavammaksi ja vastikkeellisemmaksi. Sitä on kehitettävä niin, että se kannustaa työllistymään ja tekemään lisää työtä. Sosiaaliturvan tulee taata riittävä toimeentulo työnteon katkoksissa, edistää nopeaa työhön paluuta ja kannustaa aktiivisuuteen. Sosiaaliturvan on mahdollistettava työn tekemisen muotojen vaihtaminen ilman väliinpuotoamista. Perhevapaajärjestelmä uudistetaan siten, että luodaan miehille ja naisille yhtäläiset mahdollisuudet rakentaa hyvä ja palkitseva työura ja jakaa perhevastuu tasaisemmin. Sosiaaliturvaa ja -palveluita kehitetään kokonaisuutena.

- Perhevapaauudistus toteutetaan siten, että se kannustaa perhevastuun tasaisempaan jakamiseen.
 - 138 miljoonaa euroa/vuosi
- Sosiaaliturvaa uudistetaan siten, että se kannustaa työllistymään ja pysymään aktiivisena työnteon katkoksissa.
 - 50 miljoonaa euroa/vuosi (alkuvuosina)

5.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmiä uudistetaan

Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän uudistamisella on tärkeä merkitys julkisen talouden tasapainottamisessa. Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän uudistuksella rajoitetaan sosiaali- ja terveysmenojen nousuvauhtia niin, että vuoteen 2030 mennessä saavutetaan osa kestävyysvajeen pienentämiseen liittyvästä säästöstä. Sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluiden taso, laatu ja saatavuus määritellään valtakunnallisesti.

- Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän rakennetta uudistetaan siten, että palvelujen järjestäjätaholla on selkeästi suurempi väestöpohja kuin nykyisin. Resursseja siirretään ennaltaehkäisevään työhön ja peruspalveluihin, laatua parannetaan ja valinnanvapautta lisätään.
- Lisätään resursseja lasten-, nuorten ja perheiden syrjäytymistä ehkäiseviin sosiaali- ja terveyspalveluihin.
 - 50 miljoonaa euroa/vuosi
- Tavoitteena on palveluiden laajempi järjestämispohja, nopea saatavuus, hoidon jatkuvuus, toimivat ja taloudelliset prosessit sekä joustavuus ja laajempi valinnanvapaus kansalaisten näkökulmasta.

Julkinen talous tasapainotetaan korkealla työllisyydellä, pitkällä työuralla ja tuloksellisella julkisen sektorin toiminnalla.

5.5 Yhteiskunnan muutostekijöitä ennakoidaan

Yhteiskunnalliseen kehitykseen liittyy tulevaisuudessa riskejä ja uhkia, joihin varautumiseksi on tehtävä investointeja ennakoivasti. Muutostekijät liittyvät esimerkiksi ilmastonmuutokseen, digitalisaatioon sekä sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen.

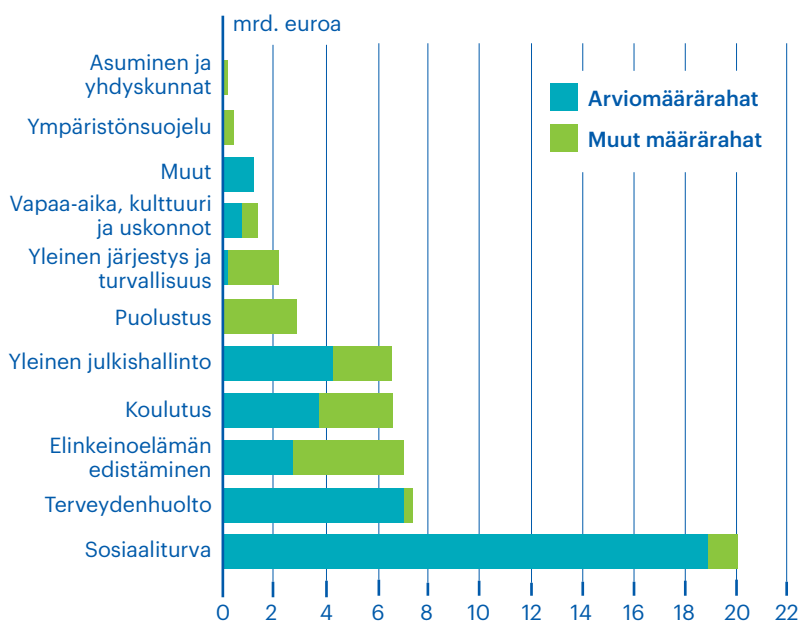

- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen edellyttää kansallista eri hallinnonalat kattavaa suunnitelmaa, jossa kuvataan, miten siirrytään hiilineutraaliin yhteiskuntaan, vähennetään ilmastonmuutoksen haitallisia seurauksia ja tehdään ilmastotoimia oikeudenmukaisesti.
- Teknologinen kehitys on Suomelle mahdollisuus parantaa tuottavuutta ja lisätä yritysten arvonluontia. Digitaalisen toimintaympäristön kehittämiseksi on kehitettävä tietoyhteiskunnan palvelujen kokonaisturvallisuutta.
- Sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden parantaminen edellyttää eri viranomais-
tahojen ja ammattialojen yhteistyön lisäämistä, rakenteellisia uudistuksia ja
uusia resursseja käytännön työhön.
 - 50 miljoonaa euroa/vuosi

Liitteet

Liite 1

Talousarvion menot COFOG*-luokituksen mukaan 2019

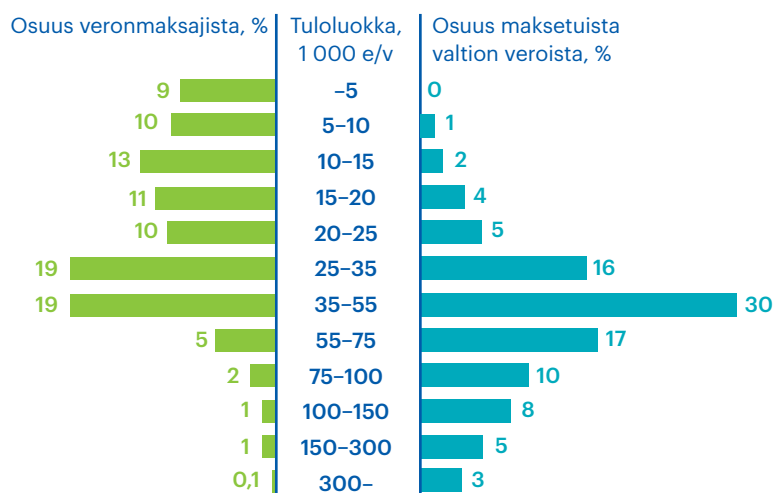

*COFOG-luokituksen mukaisiin sosiaaliturvameneihin sisältyy myös sellaisia menoja, jotka voidaan määritellä palveluiksi. Esimerkiksi lasten päivähoito sekä pakolais- ja päihdehuolto. Toisaalta esimerkiksi opintotuki ei kuulu COFOG-luokituksessa sosiaaliturvan piiriin, vaan se kuuluu koulutus-tehtävuokitukseseen.

Lähde: VM

Liite 2

Veronmaksajien ja maksetun valtion ansiotuloveron jakauma* tuloluokittain 2017

*valtion ansiotulovero ja kunnallisvero

Lähde: Verohallinto, verotilasto 2017

Liite 3

Veroperustemuutosten staattisia vaikutuksia kertymään, miljoonaa euroa (valtiovarainministeriön ennuste)

	Verotuotto v. 2019 milj. euroa	Peruste- muutos	Verotuoton muutos milj. euroa v. 2019, arvio vuositasolla
VALTION ANSIOTULOVERO- ASTEIKKO			
1. porras (17 600–26 400)		1%-yks.	192
2. porras (26 400–43 500)		1%-yks.	193
3. porras (43 500–76 100)		1%-yks.	96
4. porras (76 100–)		1%-yks.	50
Kaikki veronsaajat yhteensä	5 911	1%-yks.	531
KUNNALLISVEROTUS	19 910	0,5 %-yks.	522
Keskim. veroaste (19,88 % v. 2019)		1 %-yks.	1 071
PÄÄOMATULOVERO	3 244		
1 %-yksikkö		1 %-yks.	101
YHTEISÖVERO			
verokanta 20 %	6 414	1 %-yks.	321
KULUTUSVEROTUS, ALV			
– alennettu 10 % kanta	789	1 %-yks.	79
– alennettu 14 % kanta	2 592	1 %-yks.	185
– normaalikanta, 24 %	15 415	1 %-yks.	642
POLTTOAINEVEROT			
bensiini	1 257	1 snt/litra	17
dieselöljy	1 378	1 snt/litra	31
Sähkövero ¹⁾	951	0,1 snt/kWh	42

1) Muut kuin teollisuus, konesalit ja kasvihuoneet

Lähde: VM elokuu 2018

Liite 4

Valtiovarainministeriön arvio eri tekijöiden vaikutuksesta kestävyysvajeeseen

	Peruslaskelma (joulukuu 2018)	Muutos, %-yks.	Vaikutus kestävyys- vajeeseen ¹⁾ , %-yks.
Yleisen tuottavuuden (ja reaaliansioiden) kasvu	keskimäärin 1,4 %	+0,5	–0,5
Työllisyysaste	päätyy 72,5 %:iin v. 2070	+1,0	–0,4
Julkisten sote-palveluiden tuottavuuden kasvu	0 %	+0,5	–1,8
Julkisen talouden rakenteellinen perusjäämä ²⁾ /BKT v. 2023	0,3 %	+1,0	–1,0
Sijoitusten reaalituotto ja julkisen velan reaalikorko		–0,5	+0,7
– josta julkisen velan korko ja valtion kuntien korkosijoitusten tuotto	2 %		
– josta valtion ja kuntien osaketulot	4 %		
– josta työeläkekannat	3,5 %		

1) Laskelmat on tehty VM:n joulukuun 2018 kestävyysvajelaskelmien perusteella (oletusmuutosten vaikutukset pysyvät laskentakierroksesta toiseen vakaina).

2) Alijäämä ilman korkomenoja.

www.akava.fi

